

Thuis in de bibliotheek

jaarverslag 2014

Inhoud

Voorwoord **5**

Meedoen in de samenleving **7**

De Bibliotheek op school en kinderopvang **11**

Open huis voor literatuurlijfhebbers **15**

Governance Code **19**

Vestigingen en uitleen **23**

Thuis in de bibliotheek

De bibliotheek is er voor iedereen. Een plek waar je gemakkelijk binnenloopt, al is het alleen maar voor het lezen van de krant. Waar je van alles kunt leren, op eigen houtje of met andere mensen. Zó zien wij het graag. We willen dat iedereen zich bij ons thuis voelt. Ook mensen die ons nog niet hebben ontdekt maar onze steun eigenlijk heel goed kunnen gebruiken.

De samenleving verandert, de overheid gaat steeds meer uit van de eigen kracht van de burger. Dat is niet altijd zo vanzelfsprekend als het lijkt; in Nederland leven 4 tot 6 miljoen kwetsbare mensen. Eén van de problemen waar ze mee kampen is laaggeletterdheid. Terwijl kunnen lezen en schrijven basisvoorwaarden zijn om een zelfstandig bestaan op te bouwen. Als bibliotheek zien we hier een belangrijke taak voor ons weggelegd.

Afgelopen jaar hebben we hard gewerkt om ons klaar te maken voor de veranderende toekomst. Een transitiejaar waarin we soms moeilijke keuzes moesten maken, maar waar we sterk uitgekomen zijn. Onze blik is naar buiten gericht, naar kansen en hulpvragen in de maatschappij waar de bibliotheek nu actiever op kan inspelen.

We zetten de deuren open voor literatuur, sociale activiteiten, kunst en muziek. Samen met scholen, welzijnsorganisaties en culturele instellingen werken we aan persoonlijke groei en goede vooruitzichten voor iedereen.

Dianne Weersink
directeur-bestuurder
de Bibliotheek Gelderland Zuid

12% NL
laaggeletterd = 1,5 miljoen

Kijk eens, hoe leuk lezen is!

Marijke Buursen - programmacoördinator volwasseneducatie

“Het taboe rond laaggeletterdheid laten verdwijnen, dat zou mooi zijn. Het probleem wordt wel steeds beter erkend. Steeds meer mensen willen het aanpakken wanneer ze er tegenaan lopen. De bibliotheek biedt daarbij graag een helpende hand. Iedereen is er van harte welkom voor de mooie, leesbare verhalen in onze collectie en oefenmateriaal op onze Taalpunten. Om mensen met een hulpvraag te bereiken, zoeken we de samenwerking met gemeenten, bedrijven en met taalaanbieders. Samen staan we sterker. Hoogtepunt van 2014? De Grootste Leeskring allertijden. Renate Dorrestein ging met honderd taalcuristen in gesprek over haar roman *Zonder Genade*. Zo iets doet ontzettend veel voor het zelfvertrouwen. Tegelijkertijd laat je zien, hoe leuk lezen is!

Voor 2015 werken we aan Taalhuizen in de vestigingen: geschoolde vrijwilligers houden spreekuur en kunnen gericht helpen bij het ontwikkelen van taalvaardigheid. Zo krijgen de Taalpunten die er al zijn meer structuur en schwing.”

Kunstnacht 2014

Hoofdstuk 1

Meedoen in de samenleving

Van burgers wordt verwacht dat ze in staat zijn bewust, kritisch en actief in de maatschappij te participeren. Je moet in je eigen onderhoud voorzien, sociaal betrokken zijn en je moet je voortdurend blijven ontwikkelen. De bibliotheek heeft alles in huis om vaardigheden te ontplooiën die daarbij nodig zijn, waaronder de basisvaardigheden lezen, schrijven en digitale vaardigheden. Zo bieden we mensen de mogelijkheid zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor hun leven. Ook in 2014 boden we laaggeletterdheidsprogramma's, maakten we mensen wegwijs in de digitale wereld en kregen vrijwilligers bij ons de mogelijkheid om hun steentje bij te dragen. We boden iedereen volop kansen om elkaar te ontmoeten en te inspireren.

1,6 miljoen moeite met digitaal

Werken aan taal

In 2014 bundelden we onze krachten met partners uit de regio Nijmegen om laaggeletterdheid eerder te herkennen én aan te pakken. Met de gemeenten Nijmegen, Arnhem en Overbetuwe sloten we het bondgenootschap tegen laaggeletterdheid. Bij kinderen van 2 t/m 8 jaar met een taalachterstand komt de VoorleesExpress thuis op bezoek. Een vrijwilliger helpt ouders om van het voorlezen een goede gewoonte te maken en zo de taalontwikkeling van hun kind te stimuleren. In 2014 werkten we samen met Tandem aan de voorbereidingen en in 2015 gaat de VoorleesExpress écht van start. Curisten van verschillende taalaanbieders (ROC, Vluchtelingenwerk Oost Nederland) kregen van ons een gratis taalabonnement en een rondleiding.

Werken
aan taal

Digi-Taal

Aangepast lezen

Leeskkring

Leesgroepen

Digi-taal

Clënten van het UWV, die moeite hebben met taal en internet-gebruik, volgden in september en oktober de Klik&Tik-cursus. Samen met het UWV organiseerden we deze cursus bij het ROC. Uitleg over e-readers en tablets kreeg je in onze Tabletafés in de Bibliotheek Hatert. Ook in 2014 was dit een groot succes. We hielden er 6, voor in totaal 98 deelnemers. In 2015 breiden we dit verder uit binnen andere vestigingen.

Aangepast lezen

Onze medewerkers volgden in januari een scholing bij de Stichting Aangepast Lezen (voor blinden en slechthzienden). Ze weten nu wat de stichting te bieden heeft en kunnen geïnteresseerden daarom beter doorverwijzen. De extra subsidie van het SIOB (€ 3.000,-) besteedden we aan uitleenkoffers met leeshulpmiddelen voor blinde en slechthziende lezers. Voor de vestigingen kochten we Daisy-spelers. Op verzoek van het Nijmeegse Seniorennetwerk SWON gaven we in het Oud Burgeren Gasthuis informatie over leeshulpmiddelen en de de Bibliotheek. Dit gaan we in 2015 onder meer ook in dagopvangcentra doen.

Grootste leeskkring aller tijden

Maar liefst 100 cursisten NT1 en NT2 (Nederlandse taalvaardigheid voor volwassenen) lazen de roman *Zonder Genade* van Renate Dorrestein. Tijdens een drukbezochte avond op 19 maart ging de schrijfster zelf in gesprek met haar enthousiaste lezers.

Leesgroepen

In en om Nijmegen waren veel kleine leesgroepen actief; via de School voor Ouders van Basisschool De Dukendonck en in Dagopvang de Lariks. De bibliotheek biedt ruimte voor de bijeenkomsten, begeleidt de vrijwilligers en zorgt voor de boeken. Een bijzondere leesgroep was die van SW-Bedrijf Breed. Medewerkers en cursisten werden begeleid door onze Specialist

Educatie. Ze lazen samen boeken en werkten met materialen van ons Taalpunt. In 2015 gaan we meer groepen starten, begeleid door vrijwilligers vanuit Breed.

Taallunch

Als kick-off van de Week van de Alfabetisering organiseerden we samen met de ROC's een Taallunch in verschillende vestigingen. In Nijmegen kon iedereen meedoen aan de workshop TPR, een methode om 'al doende' taal te leren. Taalcursisten in Elst schreven teksten op placemats. Er schoven overall wethouders aan en mensen die actief iets willen doen tegen laaggeletterdheid, zoals taalambassadeurs. In Elst kregen 5 ambassadeurs een certificaat uitgereikt van de wethouder.

Taalexpositie

De reizende Taalexpositie deed in oktober Nijmegen aan. Samen met de Gemeente Nijmegen, het UWV, Leerwerkloket Rijk van Nijmegen en het ROC Nijmegen vroegen we op deze manier aandacht voor laaggeletterdheid en benadrukten we de noodzaak dit gezamenlijk aan te pakken.

Vertel eens

Senioren in Overasselt vertelden iedere vrijdagochtend in de bibliotheek verhalen aan elkaar. Echt een activiteit voor en door dorpsbewoners. Ook hier werkten we samen met andere organisaties; onze bureaus uit het verenigingsgebouw waar de bibliotheek gevestigd is.

TAArenten

Zeven mensen die anderen inspireren om te lezen of te schrijven, kregen door Nachburgemeester Angela Verkuijlen op 14 december een onderscheiding uitgereikt van de Bibliotheek Gelderland Zuid.

Taallunch

Taalexpositie

Vertellen

Onderscheiding

Vrij lezen
langer dan 1 jaar → hogere scores
op begripend lezen

Slim zoeken, lekker lezen op elke school!

Annemarie van der Riet - programmacoördinator de Bibliotheek *op school*

“Leesplezier stimuleren en slim informatie zoeken: het kan lastig zijn om kinderen daarin te bereiken. Er is zoveel afleiding. Vanuit de bibliotheek doen we heel veel om lezen aantrekkelijk te maken, al jaren lang. Iedere dag lezen, daar gaan we voor!

Met de Bibliotheek *op school* (BOS) richten we ons op de leerkrachten, ouders en vrijwilligers. We sluiten aan bij de manier van werken in de klas en we gaan voor effect.

Meetbaar effect.

We adviseren scholen, stellen samen doelen, helpen ze een leesplan te maken en doen aan deskundigheidsbevordering. Maar kinderen leren ook hoe ze slim informatie kunnen zoeken; in boeken en op internet. Voor 2015 verwacht ik dat we méér gaan doen binnen het voortgezet onderwijs. Want, zoals twee directeuren zelf aangaven: “Een school zonder BOS, dat kan niet meer.”

Bibliotheek op school en kinderopvang

Taalgevoel, leesplezier, mediawijsheid: je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen. Als bibliotheek vinden we het ook belangrijk dat we op school en in de kinderopvang te vinden zijn. We helpen leerkrachten, docenten en pedagogisch medewerkers expert te worden in leesplezier. Wat deden we in 2014?

15 minuten
vrij lezen per dag

1.000 nieuwe woorden
per jaar

BoekStart

Sinds 2011 zijn we actief met BoekStart *in de kinderopvang*. Met BoekStart zorgen we dat er meer kan worden voorgelezen. We helpen bij het inrichten van een goede leesplek. We begeleiden pedagogisch medewerkers in voorleesvaardigheden en we maken samen met de leiding een voorleesplan. In 2015 willen we onze projecten uitbreiden naar Nijmegen Noord en Hatert, waar we BoekStart gaan koppelen aan de Bibliotheek *op school*. Ook willen we samenwerken met andere partners zoals jeugdgezondheidszorg en de gemeente.

Koffertje

BoekStart wil ouders bovendien kennis laten maken met de mogelijkheden van de bibliotheek. Als ze hun kindje aanmelden als bibliotheeklid krijgen ze een BoekStartkoffertje. Dit leidde tot nu toe tot 1081 inschrijvingen.

Starten met
de bieb

Koffertje

De Bibliotheek op school

De Bibliotheek op school

In 2014 deden 15 basisscholen en 6 peuterspeelzalen mee met de de Bibliotheek op school. Dat betekent dat we 3.435 kinderen bereikten. We werden geholpen door ongeveer 90 ouders of vrijwilligers uit de wijk en we leidden ongeveer 30 mensen uit het onderwijs op tot (voorlees-)coördinator. Verder namen 19 scholen mee aan de landelijke monitor en hebben 8 scholen nu een medialeesplan. In het voortgezet onderwijs heet dit de doorgaande leeslijn.

Wedstrijden

Wedstrijden

In 2014 deden 3 basisscholen uit ons gebied mee aan de internetzoekwedstrijd Jeugdkrakercompetitie. De Nationale Voorleeswedstrijd trok deelnemers van maar liefst 38 scholen. In februari streden de winnaars van de schoolrondes in de bibliotheek voor een plek in de Gelderse halve finale.

Voorlezen

Nationale Voorleesdagen

Op 22 januari opende Martin Gaus de Nationale Voorleesdagen op basisschool De Akker en peutergroep Kleuterland. Er werd die dagen druk voorgelezen op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen, door vmbo-leerlingen en door vijftigplussers. Kinderen konden ook genieten van vertel- en poppenvoorstellingen in de vestigingen. Een feestje!

#Mediawijs

#Mediawijsjungle

Ook docenten weten nog niet altijd de weg in de jungle van mediawijsheid. In september volgden ze een workshop inclusief zoekbattle, bij de kick-off van de Conexusacademie.

In het voortgezet onderwijs

Pubers verleiden om een boek te pakken, serieus aan een werkstuk te werken of om zich thuis te voelen in de bibliotheek; die uitdaging gingen we in 2014 opnieuw aan. Zo ontdekten ze wat ze leuk vinden om te lezen tijdens de voorbereidingen voor de voorleeswedstrijd Read2me; veel leuker dan het afwerken van een verplichte boekenlijst. 10 brugklassen in ons werkgebied deden in 2014 mee.

Slim zoeken

We leerden jongeren hoe ze digitaal en in de kaartenbak op zoek kunnen naar de beste informatiebronnen voor hun werkstuk. Voor Bipedia gingen maar liefst 750 brugklassers én 100 jongeren uit internationale schakelklassen op ontdekkingstocht door de Bibliotheek.

Lezen is cool

‘Lezen met de Sterren’ geeft middelbare scholieren de kans om met de schrijver van een boek hun leeservaring te delen. Dit jaar lazen 100 bovenbouwleerlingen *Dagen van Gras*. De schrijver, Philip Huff, ging met de jongeren in gesprek. Aan ‘Nederland Leest’ deden 200 scholieren van 8 scholen mee. Ter afsluiting keken ze naar Nederland Leest LIVE!; een online tv-uitzending vanuit de Openbare Bibliotheek Amsterdam, gepresenteerd door Arie Boomsma, met jongeren uit het hele land in de studio.

Gelderse conferentie

Op 2 april organiseerde de Rijnbrinkgroep met 14 Gelderse bibliotheken en samenwerkingspartners een conferentie waarbij resultaten in beeld werden gebracht van de Bibliotheek op school in Gelderland.

Slim zoeken

Lezen is cool

Conferentie de Bibliotheek op school

Open huis voor literatuurlijfhebbers

De bibliotheek doet méér dan alleen boeken uitlenen, dat is wel duidelijk. Naast onze eigen activiteiten ontvangen we graag andere partijen in de stad of regio die zich bezighouden met literatuur. Sterker nog: als literair ketenintendant willen we deze partijen met elkaar verbinden en uitnodigen in ons huis, ook in combinatie met muziek en kunst. Samen zetten we mooie activiteiten en programma's neer.

Letterbrouwerij

In 2014 organiseerden we voor de eerste keer de Letterbrouwerij. Een dag waarin het publiek een voorproefje kreeg van het nieuwe literaire seizoen van de culturele organisaties uit Nijmegen. De dag werd bezocht door 2.130 bezoekers.

Leeskringservice

Binnen ons werkgebied ondersteunden we 65 leeskringen (546 deelnemers) met onze leeskringservice. We boden de groepen informatie en activiteiten als 'Meer Verdieping bij Boekbesprekingen'. We werken ook samen met de landelijke organisatie Senia, om thematische leeskringen op te zetten. Afgelopen jaar bijvoorbeeld een speciale leeskring rond het thema Eerste Wereldoorlog. In 2015 willen we nog meer thematische leeskringen opzetten; over diverse onderwerpen.

“We willen mensen verbinden”

Monique de Koning - programmacoördinator Huis van de Letters

“Elk jaar organiseren we, samen met andere partijen, activiteiten en initiatieven rond literatuur. We bereiken een breed publiek; liefhebbers, maar ook mensen die minder graag een boek pakken. Enkele hoogtepunten? Een avond met een auteur als Isa Hoes verleidde veel mensen om naar de bibliotheek te komen en tijdens de Nijmeegse Kunstnacht wisten we een breed publiek te verrassen met een leuke combinatie van literatuur en muziek. Dit jaar hielden we voor het eerst ook de Letterbrouwerij, de presentatie van al de literaire partijen in Nijmegen. Indrukwekkend hoor. We verbinden die partijen graag met elkaar, want samen bereik je meer. Om lezers met elkaar te verbinden, bieden we onder meer steun aan leeskringen. In 2015 willen we daar nog meer op inzetten, bijvoorbeeld met een speeddate avond voor mensen die zelf een kring willen starten. Zij kunnen elkaar bij ons ontmoeten.”

Letter-
brouwerij

Leeskringen

Poëzie

Poëzie in de bibliotheek

Het Poëziecentrum Nederland in de Bibliotheek De Mariënborg organiseerde iedere maand een ontmoeting met een dichter. Ook was er maandelijks een spreekuur van stadsdichter Marijke Hanegraaf. In het Poëziecentrum gaf ze dichters feedback op hun werk. Gemiddeld werd het spreekuur door 3 mensen bezocht. Tijdens de Poëzieweek was er aandacht voor lokaal en nationaal talent. Judith Herzberg was eregast op het Nijmeegs Poëziefest, waar ook stadsdichter Marijke Hanegraaf en 4 van haar voorgangers optraden met een protegé.

Nijmeegse Literatuurprijs

In september hebben we, samen met de Gelderlander, Op Ruwe Planken en twee dichters, de Nijmeegse Literatuurprijs nieuw leven ingeblazen. 60 schrijvers stuurden een tekst in. Half december werden tijdens een feestelijke slotavond de winnaars bekend gemaakt.

Boekenweek

Het jaarlijkse Nijmeegs Boekenfeest in de Vereniging was opnieuw een succes. Ongeveer 1050 bezoekers keken naar optredens van onder meer Cees Nooteboom, Tommy Wieringa en Steffie van den Oord. We organiseerden het wederom met Stichting Literaire Activiteiten Nijmegen, Op Ruwe Planken, Soeterbeeck Programma RU, Literair Productiehuis de Wintertuin, boekhandel Dekker van de Vegt en Keizer Karel Podia. In Malden stond Kees van Kooten op het podium voor een publiek van 200 mensen.

Kinderboekenweek

Ook in de Kinderboekenweek was er in onze vestigingen van alles te beleven. Op 12 oktober organiseerden we het Nijmeegs Kinderboekenfeest in de Lindenberg. We organiseerden het onder meer met de de Nijmeegse Kinderboekwinkel en Literair Productiehuis de Wintertuin. Er waren voorstellingen, verhalen en optredens van schrijvers als Marcel van Driel en Bibi Dumon Tak. Ruim 400 kinderen kwamen erop af en genoten met volle teugen.

24 uur Nijmeegse Geschiedenis

Samen met Uitgeverij Vantilt doken we de geschiedenis in. Er waren lezingen rond het thema Vriend en Vijand door Bart van der Heyden, Wilfried Uitterhoeve en Hubert Hendriks.

Auteurs op ons podium

Jan Wolter Bijleveld	24 januari	47 bezoekers
Judith Koelemeijer	28 februari	28 bezoekers
Isa Hoes	24 maart	125 bezoekers
Thomas Olde Heuvelt	28 maart	48 bezoekers
Adriaan van Dis	31 oktober	110 bezoekers
Joke van Leeuwen	19 nov	24 bezoekers

Festivals

In de nazomer stonden we op De Kaaij met onze ruilbibliotheek en we vertelden verhalen van Bukowski, van Dis en Sedaris. Tijdens het festival De Oversteek konden kinderen van 4 t/m 8 jaar genieten van de interactieve, muzikale voorstelling *De Letterdief*.

Nijmeegse
Literatuurprijs

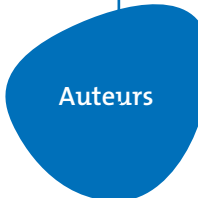
Boekenweek

Kinder-
boekenweek

Nijmeegse
Geschiedenis

Auteurs

Festivals

Governance Code Cultuur voor goed bestuur en toezicht in de cultuursector

De Bibliotheek Gelderland Zuid werkt volgens de landelijke Governance Code Cultuur, die op 14 oktober 2013 door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werd gepresenteerd. Daarin staan de voorwaarden beschreven voor goed bestuur, een adequaat toezicht en een transparante verantwoording, aangevuld met aanbevelingen voor de dagelijkse praktijk.

Om te voldoen aan de richtlijnen, werkt de Bibliotheek Gelderland Zuid met een Raad van Toezicht (RvT).

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het beleid, de uitvoering en de verantwoording.

De RvT zorgt voor het toezicht. Vooraf beoordeelt ze de plannen (missie, strategie, beleidsplan en begroting) en achteraf het functioneren van het bestuur en de organisatie. Een externe accountant zorgt voor de onafhankelijke controle van de jaarrekening, waarvoor een goedkeuring moet worden afgegeven.

Overleg

De agenda van het overleg wordt bepaald door de voorzitter van de RvT in overleg met de directeur-bestuurder. De RvT bepaalt aan welke eisen de periodieke rapportages van de directeur-bestuurder moeten voldoen. In 2014 zijn er vijf formele vergaderingen geweest met de RvT en de directeur-bestuurder.

De RvT overlegt ook tweemaal per jaar met de ondernemingsraad. De directeur-bestuurder overlegt volgens een vast schema met de ondernemingsraad of vaker als dat nodig is.

Expertise

In de RvT zijn verschillende voor de bibliotheek relevante expertisegebieden vertegenwoordigd: juridisch, financieel, cultureel, personeelszaken en lokale overheden. Vanzelfsprekend hebben alle leden affiniteit met het bibliotheekwerk.

De bezoldiging van de RvT en de directeur-bestuurder blijft onder de norm zoals die door de overheid is vastgesteld (wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector).

Muziek

Muziek in de bibliotheek

We boden regelmatig een podium aan amateurmuzikanten; tijdens 'Muziek op zondagmiddag', 'Nijmegen Unplugged' en 'Luid'. Het programma varieerde van jazz en klassiek tot poprock en fluisterliedjes.

De Popronde deed de Bibliotheek De Mariënborg aan met optredens van The Indien en FAUT HAUT. Er waren 200 luisteraars.

Nijmeegse Kunstnacht

In de Nijmeegse Kunstnacht worden twee organisaties aan elkaar gekoppeld waardoor een verrassende mix ontstaat van acts en optredens. De Bibliotheek De Mariënborg bracht met Poppodium Doornroosje literatuur en muziek. Het programma trok zo'n 1600 bezoekers.

Kunstnacht

Leden van de Raad van Toezicht in 2014

De heer drs. E.J. de Boer (1947), voorzitter

Beroep:

- ruimtelijk economisch adviseur, voorheen diverse directie- en interim-functies in Nijmegen e.o.

Nevenfuncties:

- lid Raad van Commissarissen Zorgketen Stichting Pantein Boxmeer;
 - voorzitter Stichting Museum Kasteel Wijchen.
- Eerste benoemingsdatum: 1 september 2010
Lopende benoemingstermijn: t/m 2016

Mevrouw drs. C.H. Vogel (1966), lid

Beroep:

- senior adviseur/projectleider bij Spectrum, partner met Elan in Arnhem
- Eerste benoemingsdatum: 27 november 2008
Afgetreden per 1 mei 2014

Mevrouw drs. T.E. Vrijmoet (1968), lid

Beroep:

- algemeen directeur ACBN Evenementenbureau Nijmegen/Vierdaagsefeesten Nijmegen

Nevenfuncties:

- voorzitter huurdersbelangenvereniging Beuningen;
 - voorzitter Vereniging Buurtverbinders
- Eerste benoemingsdatum: 1 september 2010
Lopende benoemingstermijn: t/m 2018

De heer drs. J.C.M. Wiltingh RC (1961), lid

Beroep:

- interim-manager
- Eerste benoemingsdatum: 10 november 2011
Lopende benoemingstermijn: t/m 2015

De heer mr. K.W.A. Wools (1978), lid

Beroep:

- advocaat en partner bij Litjens & Wools Advocaten in Elst

Nevenfuncties:

- bestuurslid Stichting beheer derdengelden Litjens & Wools Advocaten;
 - lid gem. LHBT adviescommissie gemeente Nijmegen
- Eerste benoemingsdatum: 1 mei 2014
Lopende benoemingstermijn: t/m 2018

Mevrouw M.A.H.W. Bles-Van der Velden (1944)

Beroep:

- gepensioneerd

Nevenfuncties:

- voorzitter kunstadviescommissie Gemeente Lingewaard;
 - voorzitter Pv.d.árt Foundation 'Mieke Bles Kunstprijs'
- Eerste benoemingsdatum: 1 juli 2014
Lopende benoemingstermijn: t/m 2017

Het bestuur/de directie van de Bibliotheek Gelderland Zuid:

Mevrouw drs. S.A.M. Weersink MMO (1969)

directeur - bestuurder van 1 januari 2010 - heden

Nevenfuncties:

- voorzitter bestuur Stichting Literaire Activiteiten Nijmegen (SLAN);
- voorzitter bestuur Vereniging van Eigenaren Het Kapitoor;
- bestuurslid Stichting Cultuur Netwerk Nijmegen;
- lid landelijke adviesraad Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) voor de Bibliotheek *op school*.

Vestigingen en uitleen (inclusief cijfers)

Hoe ging het in 2014?

Op verschillende plaatsen is de bibliotheek in samenwerking met gemeenten inmiddels gevestigd in een 'Voorzieningshart' of een 'Kulturhus'. Dat past helemaal in de visie van de Bibliotheek Gelderland Zuid; de **lokale verankering**, de samenwerkingen met diverse partijen, het gemak waarmee bezoekers 'even' binnen kunnen stappen én ruimere openingstijden, omdat in een Kulturhus nu eenmaal meerdere organisaties actief zijn. Afgelopen jaar kregen we wederom te maken met bezuinigingen, met als gevolg in een aantal vestigingen minder ruime openingstijden. Dankzij het zelfservice-concept konden onze bezoekers tóch terecht om materialen te lenen. Daarnaast hebben vrijwilligers een aantal ondersteunende taken overgenomen zodat de professionals zich kunnen richten op advies. Ook werd er een nieuwe functie in het leven geroepen om de aansluiting bij diverse lokale partijen te waarborgen: de senior klantadviseur. In deze functie staat het lokaal netwerken en lokaal verankeren centraal.

Ons ledenaantal is dankzij de ontwikkeling van de **Bibliotheek op school (BOS)** gestegen. In het BOS concept is ook de mogelijkheid opgenomen om groepscollecties te lenen, hierdoor is het aantal groepsabonnementen gedaald.

Onze collectie

Om onze brede collectie aan materialen voor bibliotheekleden in ál onze vestigingen zo goed mogelijk bereikbaar te maken, hebben we **ingezet op ons verspreidings-systeem**. Door snelle service na het reserveren van onze boeken, luisterboeken, cd's, bladmuziek en dvd's, is de gehele collectie van de Bibliotheek Gelderland Zuid voor iedereen binnen handbereik. Daarbij wordt goed gekeken naar een juiste verdeling van materialen onder de vestigingen. Uiteraard spelen we ook in op de veranderde vraag van onze bezoekers. Steeds meer mensen lenen onze e-books. We boden begeleiding bij het starten met **e-books** en organiseerden inloopspreekuren. In ons werkgebied waren ruim 2300 webaccounts actief en werden er ruim 16 duizend e-books geleend.

Steeds meer mensen zien wat we in huis hebben

Matilde Maussen - senior klantadviseur en **Martijn Mommers** - klantadviseur

Matilde: "De wereld van de bibliotheek verandert. Veel mensen zijn steeds beter in staat om zelf hun weg te vinden in onze collectie. Dankzij de zelfservicemogelijkheden in de bibliotheken zijn we in kleine dorpskernen vaker open. Op vaste tijdstippen zijn onze mensen aanwezig voor advies. Dat werkt!"

Martijn: "Het leukste is het wanneer je mensen kunt helpen iets te vinden waarvan ze niet eens wisten dat ze ernaar zochten. Niet alleen de boeken, maar ook luisterboeken, dvd's en een muziekcollectie waar ik erg trots op ben, van ACDC tot Zappa en van Bach tot Burt Bacharach."

Matilde: "Als bibliotheek treden we ook naar buiten. We hebben veel contact met bewoners, gemeenten, sociaal wijkteams en andere organisaties in de regio om ons taal- en informatieaanbod dichterbij mensen te brengen. Steeds meer mensen ontdekken die sociale functie."

Jaarcijfers Bibliotheek Gelderland Zuid 2014

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk*
Jeugdabonnement	44.630	47.188	6,8%	1,1%
Bibliotheek <i>op school</i>	2.951	3.622		
Volwassenenabonnement	23.754	22.408	-3,6%	-5,7%
Mini-abonnement	5.285	5.596		
Groepsabonnement	694	643	-12,7%	
Diversen**	752	620		
Totaal	78.066	80.077	2,6%	-1,9%

* Gemiddelde procentuele wijziging per jaar o.b.v. de Nederlandse Openbare Bibliotheekstatistieken 2012-2013.

** Diversen is incl. ROC taalabonnementen, Bibliotheek aan huis, schippers en personeel.

Uitleningen per gemeente	2013	2014	% verschil	% verschil	landelijk*
Vestigingen Nijmegen <i>excl. BOS</i>	1.184.798	1.110.630	-6,3%	-6,7%	
Vestigingen Overbetuwe <i>excl. BOS</i>	327.857	313.681	-4,3%		
Vestigingen Beuningen	151.404	135.975	-10,2%		
Vestigingen Heumen	199.181	177.134	-11,1%		
Vestigingen Millingen aan de Rijn	53.191	46.717	-12,2%		
Vestigingen Beek-Ubbergen	67.612	67.597	0,0%	54,1%	
Bibliotheek <i>op school</i> Nijmegen	22.329	40.475	81,3%		
Bibliotheek <i>op school</i> Overbetuwe	14.623	16.474	12,7%		
E-books via bibliotheek.nl	nvt	16.355			
Overig digitaal***	nb	nb			
Totaal	2.020.995	1.925.038	-4,7%	-4,7%	-8,1%

*** Er werd veel gebruik gemaakt van de vakantieBieb-App en de LuisterBieb-App. Hiervan zijn nog geen uitleningegevens bekend.

De stand van zaken in Nijmegen

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk
Jeugdabonnement	21.108	22.724	9,3%	1,1%
Bibliotheek <i>op school</i>	2.449	3.017		
Volwassenenabonnement	14.387	13.655	-2,9%	-5,7%
Mini-abonnement	3.692	3.906		
Groepsabonnement	378	324	-19,6%	
Diversen	474	361		
Totaal	42.488	43.987	3,5%	-1,9%

Uitleningen	2013	2014
Marienburg	639.711	589.215
Hatert	54.193	50.175
Muntweg	185.620	180.798
Zwanenveld	244.751	227.214
Oosterhout	53.599	53.499
Lent	6.924	9.729
Bibliotheek <i>op school</i>	22.329	40.475
Totaal	1.207.127	1.151.105

In de wijk **Hatert** zijn we in 2014 samen gaan werken met het sociaal wijkteam, welzijnsorganisatie Tandem en de straatcoaches. Bijvoorbeeld om jongeren uit de wijk te laten zien wat de bibliotheek allemaal in huis heeft. We gaven workshops over sociale media en we stonden op wijkinformatiemarkten.

In Voorzieningshart De Ster in **Lent** staat een goedlopend servicepunt met een kleine collectie waar vooral gereserveerde materialen worden opgehaald. In 2014 steeg het aantal uitleningen in De Ster in Lent flink (41%) als gevolg van de komst van 'Sprinters' (populaire boeken met een kortere uitleentermijn van twee weken). Voorzieningshart De Klif in **Oosterhout** is een goed bezochte jeugdbibliotheek waarbij de uitleningen gelijk zijn gebleven.

In beide voorzieningsharten werken we steeds meer samen met de aanwezige basisscholen, kinderopvang, theater, GGD en een café. Deze samenwerking zal in 2015 steeds intensiever worden. Daarnaast zal de bibliotheek in Oosterhout een nieuwe plek in De Klif krijgen die beter past bij haar functie.

In het **Waterkwartier** deed de bibliotheek

mee aan het gebruikersoverleg voor het nieuwe Wijkvoorzieningshart de Biezantijn. Zo kunnen we gemakkelijk inspelen op vragen en initiatieven uit de wijk en mogelijke activiteiten voorleggen. De **Bibliotheek De Marienburg** onderging een complete metamorfose, met bij de entree Coffeelovers, de huisvesting van Het Poëziecentrum Nederland en de doorbraak naar het Regionaal Archief Nijmegen. Dankzij de herinrichting is er een mooie ruimte voor activiteiten ontstaan en kunnen bezoekers op meerdere plaatsen rustig werken of een boek lezen. De balie is vervangen door informatiepunten, zodat de medewerkers de klanten gemakkelijker kunnen begeleiden. Op 31 oktober was de feestelijke opening. De **Bibliotheek Zwanenveld** heeft afgelopen jaar ruimere openingstijden gekregen en de **Bibliotheek Muntweg** is klaargestoomd voor de herinrichting in 2015. In 2014 is de gratis rechtswinkel op zaterdagochtend verder geprofessionaliseerd, een van de voorbeelden van de lokale verankering die hier in 2015 nog sterker zal gaan worden.

De stand van zaken in Overbetuwe

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk
Jeugdabonnement	8.105	8.295	3,4%	1,1%
Bibliotheek <i>op school</i>	502	605		
Volwassenenabonnement	2.906	2.772	-3,4%	-5,7%
Mini-abonnement	371	394		
Groepsabonnement	91	124	-17,7%	
Diversen	50	42		
Totaal	12.025	12.232	1,7%	-1,9%

Uitleningen	2013	2014
Elst	195.858	190.716
Heteren	45.469	42.340
Zetten	86.530	80.625
Bibliotheek <i>op school</i>	14.623	16.474
Totaal	342.480	330.155

In **Elst, Heteren en Zetten** passen de openingstijden nu beter bij de behoefte van onze bezoekers. De Bibliotheek Elst staat midden in het dorp en wordt goed bezocht. Er werden regelmatig activiteiten georganiseerd. Onze bezoekers komen hier graag om elkaar te ontmoeten.

In **Heteren** biedt De Brede school de Vogeltuyn onderdak aan de bibliotheek. Deze bibliotheek heeft net als Elst en Zetten een uitgebreide collectie en er werden regelmatig activiteiten georganiseerd waaronder het Voorleesontbijt in samenwerking met de school en kinderopvang.

De bibliotheek in **Zetten** is nog één van de weinig bibliotheken zonder selfservice, maar wordt daarom niet minder bezocht. Het pand staat te koop omdat de behoefte bestaat om ons elders te vestigen om meer lokaal te kunnen verbinden. Alledrie de vestigingen laten helaas een daling zien in het aantal uitleningen (4%), terwijl het ledenaantal licht is toegenomen (2%). Wat onder meer zou kunnen komen door het stijgende aantal groepsabonnementen.

Op drie scholen in gemeente Overbetuwe is inmiddels ook een **Bibliotheek op school** (BOS) gerealiseerd. Hier maken leerlingen dankbaar gebruik van, zoals de uitleencijfers laten zien.

De stand van zaken in Beuningen

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk
Jeugdabonnement	4.053	4.107	1,3%	1,1%
Volwassenenabonnement	1.708	1.566	-5,4%	-5,7%
Mini-abonnement	336	368		
Groepsabonnement	63	62	-1,0%	
Diversen	41	41		
Totaal	6.201	6.144	-0,9%	-1,9%

Uitleningen	2013	2014
Ewijk	12.400	10.952
Beuningen	139.004	125.023
Totaal	151.404	135.975

In **Ewijk** is de bibliotheek gevestigd in multifunctionele accommodatie 't Hart. De samenwerking met de partijen uit 't Hart hebben in 2014 meer vorm gekregen. Er liggen bijvoorbeeld mogelijkheden om mensen van dagverzorging 't Praothuis te betrekken bij werkzaamheden in de bibliotheek, zodat ze zich op die manier betrokken voelen bij hun eigen dorp. In 2014 is in **Beuningen** gestart met de voorbereidingen van de verhuizing naar sociaal cultureel centrum De Lèghe Polder

die in 2016 zal gaan plaatsvinden. Daar zullen de vele activiteiten die in de Bibliotheek Beuningen georganiseerd worden laagdrempeliger bereikbaar zijn voor een breder publiek. De in 2014 gestarte Universiteit van Beuningen bijvoorbeeld. In 2014 sloot de Bibliotheek Gelderland Zuid zich bovendien aan bij de ondernemersvereniging om constructief bij te dragen aan een dorpshart waar altijd iets te beleven is.

De stand van zaken in Heumen

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk
Jeugdabonnement	4.615	4.732	2,5%	1,1%
Volwassenenabonnement	2.269	2.151	-4,1%	-5,7%
Mini-abonnement	253	268		
Groepsabonnement	60	53	-13,0%	
Diversen	48	41		
Totaal	7.245	7.245	0,0%	-1,9%

Uitleningen	2013	2014
Malden	184.219	163.871
Overasselt	14.962	13.263
Totaal	199.181	177.134

Malden was de pilotvestiging waar we aan de slag gingen met vrijwillige gastheren en gastvrouwen. De werving leverde een gedreven groep vrijwilligers op, van bijna vijftien betrokken inwoners die op deze manier een steentje bij kunnen dragen aan hun dorp. Op basis van de ervaringen in deze vestiging vormen we het vrijwilligersbeleid voor alle vestigingen. 2014 stond ook in het teken van de verhuizing naar Maldensteijn, maar deze verhuizing is eind 2014 on hold gezet.

In **Overasselt** kregen we minder subsidie en nam het bezoekersaantal iets af, maar er werden dan ook minder activiteiten georganiseerd. In 2015 willen we daarom meer samenwerken met organisaties uit het dorp voor interessante activiteiten toegespitst op de behoeften die in Overasselt leven.

De stand van zaken in Millingen aan de Rijn

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk
Jeugdabonnement	1.219	1.288	5,7%	1,1%
Volwassenenabonnement	418	389	-5,2%	-5,7%
Mini-abonnement	25	31		
Groepsabonnement	30	22	-23,9%	
Diversen	16	13		
Totaal	1.708	1.743	2,0%	-1,9%

Uitleningen	2013	2014
Millingen	53.191	46.717
Totaal	53.191	46.717

In januari 2014 opende de bibliotheek in **Millingen aan de Rijn** haar deuren in het nieuwe Kulturhus Den Ienloop, als zelfservice bibliotheek. Vier dagdelen per week zijn medewerkers aanwezig voor advies of hulp. De bibliotheek moest flink wat ruimte inleveren, maar hij wordt op deze plek goed bezocht.

Helaas is het aantal uitleningen gedaald met 11%, terwijl het aantal leden met 2% is toegenomen door stijging in jeugdleden en mini-abonnementen. Stimuleren van digitaal reserveren zou kunnen helpen het aantal uitleningen weer op peil te brengen.

De stand van zaken in Ubbergen

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk
Jeugdabonnement	1.898	1.990	4,8%	1,1%
Volwassenenabonnement	912	856	-4,7%	-5,7%
Mini-abonnement	117	125		
Groepsabonnement	43	40	-11,9%	
Diversen	24	19		
Totaal	2.994	3.030	1,2%	-1,9%

Uitleningen	2013	2014
Beek-Ubbergen	65.253	58.840
Ooij	1.165	3.876
Kekerdom	1.194	1.615
Leuth	-	3.266
Totaal	67.612	67.597

In onze zelfservicebibliotheken in dorps-huis De Sprong in **Ooij** en in het Kulturhus in **Kekerdom** is het aantal uitleningen in 2014 fors gestegen (35%). Terwijl de Bibliotheek **Beek-Ubbergen**, in het Kulturhus in Beek, een daling van het aantal uitleningen laat zien (10%). In **Leuth** werd een nieuwe bibliotheekvestiging geopend in de pastorie. Deze verhuisde in

november naar haar definitieve plek in het Kulturhus. De gemeente Ubbergen laat een hele lichte toename van leden zien (1%). Door meer lokale verankering en een uitgebreide activiteitenkalender, toegespitst op de sociale kaart van Ubbergen, willen we de toename nog verder bevorderen.

Leden buiten ons werkgebied

Leden per abonnement	31-12-2013	31-12-2014	% verschil	landelijk
Jeugdabonnement	3.632	4.052	11,6%	1,1%
Volwassenenabonnement	1.154	1.019	-7,4%	-5,7%
Mini-abonnement	491	504		
Groepsabonnement	29	18	-5,5%	
Diversen	99	103		
Totaal	5.405	5.696	5,4%	-1,9%

Colofon

Thuis in de Bibliotheek

jaarverslag 2014

Mariënborg 29, 6511 PS Nijmegen

www.obgz.nl

bibliotheekgelderlandzuid

bieb024

Redactie, ontwerp en opmaak: Einder Communicatie

**De Bibliotheek,
meer dan boeken alleen!**

bibliotheekgelderlandzuid

bieb024

www.obgz.nl